

EXPLOITATIEVOORDELEN VAN HEALING ENVIRONMENT

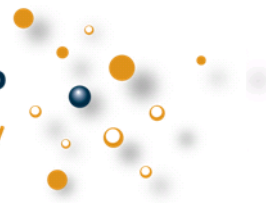
Gezondheid is nauw verweven met welbevinden. Prikkelers uit de fysieke omgeving kunnen het welbevinden versterken, maar ook leiden tot stress en ziekteverschijnselen. Dat geldt bijvoorbeeld voor prikkels door geluid en lawaai en licht en verlichting. Ook concept- en ontwerpkeuzes hebben gevolgen voor het welbevinden door het bieden van bewegingsruimte en ondersteuning van privacy en sociale interactie. Als een gebouw goed is ontworpen en ingericht, versterkt dit het welbevinden en kunnen zorginstellingen besparen op de zorgexploitatie. Coresta Healthcare onderzocht de kenmerken van “effectief ontwerp” voor intensieve langdurige zorg en heeft hiervoor het instrument Design Effectiveness ontwikkeld, dat de exploitatie-effecten kan voorspellen.

Het instrument is ontwikkeld op basis van internationaal wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van onder andere healing environment op het welbevinden. Bekend zijn de voorbeelden van het effect van biodynamisch licht op het welbevinden en de samenhang tussen geluid en lawaai en slaapstoornissen en dag-/nachtritme. Het door Coresta ontwikkelde instrument “Design Effectiveness” (effectief ontwerpen en inrichten) maakt gebruik van die kennis. Belangrijkste doel is het reduceren van stress door de fysieke omgeving door het bieden van de juiste “sensory stimulation”. Het instrument is opgebouwd uit 13 variabelen en 60 indicatoren:

Variabele	Voorbeelden indicatoren
Bewegingsvrijheid	Beperkingen in bewegingsvrijheid buiten woning/cluster/locatie
Licht en verlichting	Lichtsterkte basis, lichtsterkteverschillen
Klimaat	Temperatuur, tocht, CO ₂
Afwerking	Glanzende vloeren, effen kleurstellingen
Geluid en lawaai	dB
Geuren	Waarneming observant
Oriëntatiehulpen	Functionele contrasten
Kleur	Verzadiging, contrasten
Inrichting	Herkenbaar meubilair
Uitzicht en natuur	Toegankelijkheid tuin
Privacy en sociale interactie	Indelingsvrijheid, oppervlakte per cliënt, crowding
Esthetiek	Waarneming observant
Algemene indruk	Prikkelniveau

De indicatoren hebben verschillende wegingsfactoren, afhankelijk van de hoeveelheid gevonden bewijs in de literatuur. Bepaling van de score van een verblijfseenheid gebeurt door observatie en metingen van onder meer geluidsniveau, licht en geluid. De score op “Design Effectiveness” geeft een relatieve maat van de effectiviteit van het ontwerp en inrichting, waaronder aspecten van healing environment. Door verschillende scores te vergelijken met exploitatiegegevens, kunnen uitspraken worden gedaan over mogelijk verbeteringen, die tevens besparingen kunnen opleveren.

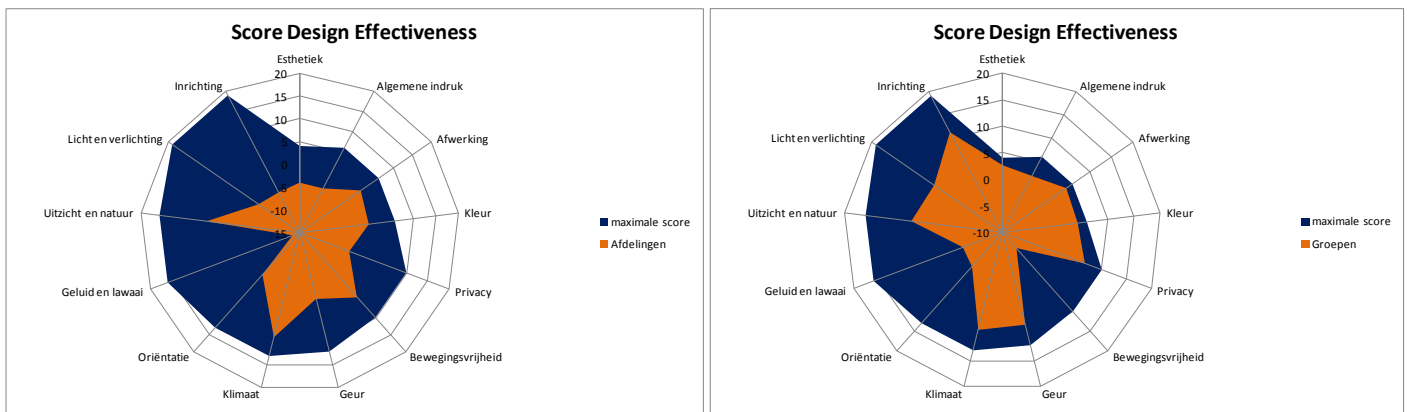

KOSTENVERSCHILLEN

De hypothese van het onderzoek was, dat een goede leefomgeving samenhangt met lagere kosten door effecten op onder meer de zorgvraag, personeelsbezetting, ziekteverzuim personeel en gebruik van psychofarmaca door cliënten. En uiteraard op tevredenheid van gebruikers van een gebouw als werk- en leefomgeving.

Het model is getest op zeven locaties en in de praktijk worden momenteel meer locaties toegevoegd. Door het vergroten van het databestand, wordt de voorspellende kracht van het instrument versterkt. De eerste uitkomsten geven al belangrijke indicaties van gevonden effecten. Daarbij valt op dat Design Effectiveness vooral samenhangt met een lager ziekteverzuim van personeel (-45%) en gebruik van psychofarmaca (-4%). Gebleken is ook dat het groepswoonconcept samenhangt met een hogere score dan het afdelingsconcept doordat dit laatste teveel prikkels met zich meebrengt. Onderzoek naar de voordelen in zorgvraag en personeelsbezetting lopen nog; de meting hiervan wordt gecompliceerd door verschillen in schaalgrootte en de wijzigingen in indicatie- en registratiemethodieken. Gebleken is wel dat het groepswoonconcept, in de directe zorg een hogere personeelsinzet (0,97 FTE per cliënt) vereist dan een grootschalig afdelingsconcept (0,79 FTE per cliënt). Clustering is daardoor nodig en veelal worden met dit concept in de facilitaire diensten zoals schoonmaak en centrale keukens, besparingen gerealiseerd.

Figuur 1: Uitkomsten observaties Design Effectiveness

De eerste observaties en de toepassing van het instrument leiden tot de volgende conclusies en aanbevelingen:

- De keuzes ten aanzien van het concept en het ontwerp hebben reeds implicaties voor het welbevinden van de gebruikers en de kracht van healing environment;
- Een goede Design Effectiveness bevordert het welbevinden van cliënten en vermindert het ziekteverzuim van personeel substantieel;
- Groepswooningen scoren in alle gevallen beter op Design Effectiveness dan afdelingen. In de personeelsbezetting ontstaan echter nadelen door de kleine schaal. Kleinschaligheid in een grootschalig verband lijkt het meest gunstige concept.

De in het onderzoek van Coresta ontwikkelde kennis wordt in de praktijk reeds op diverse plaatsen in nieuwbouw van zorgcentra toegepast.

